

Početna Stranica > ... > Novac/novčana Potraživanja > Nesolventnost/stečaj > Portugal

Nesolventnost/stečaj

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugal

Uvodna napomena:

Pravna osnova za informacije navedene u ovom dokumentu jest Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas (Zakon o nesolventnosti i oporavku poduzeća) [dalje u tekstu navodi se kao CIRE, prema svojoj pokradi na portugalskom jeziku], odobren Uredbom sa zakonskom snagom br. 53/2004 od 18. ožujka 2004. i nedavno revidiran Uredbom sa zakonskom snagom br. 57/2022 od 25. kolovoza 2022.

1 Protiv koga se može pokrenuti postupak u slučaju nesolventnosti?

Postupak u slučaju nesolventnosti može se pokrenuti protiv bilo koje fizičke ili pravne osobe te protiv imovine koja je dio ošasne ostavine; udruženja bez pravne osobnosti i posebnih odbora; društava građanskog prava; trgovačkih društava ili društava građanskog prava koja imaju komercijalni oblik do datuma konačne registracije ugovora kojima postaju zadruge, prije registracije njihova osnivanja; pojedinačnih pravnih subjekata s ograničenom odgovornošću; te bilo koje druge neovisne imovine (članak 2. stavak 1. točke od (a) do (h) CIRE-a).

Postupak u slučaju nesolventnosti ne može se pokrenuti protiv javnih pravnih osoba ili korporativnih javnih subjekata; osiguravajućih društava, kreditnih institucija, financijskih korporacija, investicijskih društava koja pružaju usluge koje uključuju raspolaganje sredstvima ili vrijednosnim papirima trećih strana i poduzeća za zajednička ulaganja jer je postupak u slučaju nesolventnosti nespojiv s posebnim sustavima predviđenima za takve subjekte (članak 2. stavak 2. CIRE-a).

2 Koji su uvjeti za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti?

Ako dužnici ne mogu izvršiti svoje nepodmirene obveze (članak 3. CIRE-a).

Svrha postupka u slučaju nesolventnosti jest namiriti vjerovnike na način koji je utvrđen u nesolvencijskom planu (ako nema tog plana, likvidacijom imovine nesolventnog dužnika) i raspodijeliti nastali prihod među vjerovnicima (članak 1. stavak 1. CIRE-a).

Ako se poduzeće dužnik suočava s gospodarskim poteškoćama ili se nalazi u neposrednoj opasnosti od nesolventnosti, može od suda zatražiti pokretanje posebnog postupka revitalizacije (članci od 17-A do 17-I CIRE-a).

Ako se bilo koji dužnik druge vrste suočava s gospodarskim poteškoćama ili se nalazi u neposrednoj opasnosti od nesolventnosti, može od suda zatražiti pokretanje posebnog postupka za postizanje sporazuma o plaćanju (članci od 222-A do 222-J).

3 Koja imovina čini dio nesolvencijske mase? Kako se tretira imovina koju dužnik pribavi ili koja na njega bude prenesena nakon pokretanja postupka

u slučaju nesolventnosti?

Nesolventijska masa sastoji se od sve dužnikove imovine u trenutku proglašenja nesolventnosti.

Sva imovina i prava povezana s imovinom stečena tijekom postupka u slučaju nesolventnosti – primjerice, imovinska prava, prava korištenja, pridržaj prava vlasništva itd. (članak 46. stavak 1. CIRE-a) – koja se mogu pretvoriti u novac, isto tako čine dio nesolventijske mase.

U slučajevima u kojima je nesolventna stranka u braku i dijeli vlasništvo nad imovinom, nesolventijska imovina uključuje i dio imovine koji se smatra bračnom stečevinom.

4 Koje ovlasti imaju dužnik i upravitelj u slučaju nesolventnosti?

U skladu s presudom u slučaju nesolventnosti, ako je poduzeće uključeno u postupak u slučaju nesolventnosti, dužnik može sam snositi odgovornost za upravljanje nesolventijskom masom (članak 223. CIRE-a) pod uvjetom da su ispunjeni zahtjevi iz članka 224. CIRE-a.

Upravitelj u slučaju nesolventnosti, kojeg imenuje sudac (članak 52. stavak 1. CIRE-a), upravlja postupkom u slučaju nesolventnosti i ima središnju ulogu u njemu.

Upravitelj u slučaju nesolventnosti odgovoran je, među ostalim, za sljedeće:

- pripremu plaćanja dugova nesolventne stranke sredstvima iz nesolventijske mase; te
- nadzor nad prodajom imovine koja čini dio nesolventijske mase kako bi se prihod raspodijelio vjerovnicima i kako bi se osiguralo očuvanje i ostvarivanje prava nesolventne stranke te kako poduzeće ne bi prestalo s poslovanjem; te, ako je moguće, kako bi se spriječilo pogoršanje gospodarske situacije (članak 55. stavak 1. CIRE-a).

5 Pod kojim se uvjetima može upotrijebiti kompenzacija?

Tražbine prema nesolventijskoj masi mogu se prebiti s dugovima prema toj nesolventijskoj masi ako su ispunjeni zahtjevi iz članka 99. CIRE-a.

Tim se mehanizmom vjerovnicima u slučaju nesolventnosti omogućuje da kompenziraju svoje tražbine dugovima prema nesolventijskoj masi, kako bi se mogle izbrisati recipročne tražbine. Tako se ostvaruje povrat tražbina vjerovnika, a da se njegov dug ne treba uplaćivati u nesolventijsku masu, čime se izbjegava udruživanje paralelnih vjerovnika.

To je sredstvo za olakšavanje plaćanja i sprečavanje unakrsnih plaćanja.

Osim općeg pravila iz članka 99. CIRE-a, prebijanje se predviđa i drugim pravnim odredbama, odnosno člankom 102. stavkom 3. točkom (e), člankom 154. stavkom 1., člankom 242. stavkom 3. i člankom 286. CIRE-a.

6 Kakav učinak postupak u slučaju nesolventnosti ima na važeće ugovore čiji je dužnik stranka?

Učinci nesolventnosti na postojeće ugovore čija je dužnik stranka ovise o prirodi ugovora. Utvrđeni su u člancima od 102. do 119. CIRE-a.

Bilateralni ugovori (iz kojih proizlaze obveze obiju stranaka) u pravilu se izvršavaju na isti način, uz zadržavanje uvjeta koje su stranke dogovorile.

Međutim, ako na datum proglašenja nesolventnosti ugovor nije u cijelosti ispunjen, njegova se provedba obustavlja sve dok upravitelj u slučaju nesolventnosti ne izda izjavu o izvršenju ili neizvršenju (članak 102. stavak 2. CIRE-a). Ako upravitelj u slučaju nesolventnosti odbije izvršiti ugovor, nijedna stranka nema pravo na povrat onoga što je već uložila (članak 102. stavak 3. CIRE-a).

Primjerice:

- sporazum o kupoprodaji, uz pridržaj prava vlasništva (pri čemu je nesolventna stranka prodavatelj): druga stranka može zatražiti izvršenje ugovora ako joj je predmet već bio isporučen u trenutku proglašenja nesolventnosti (članak 104. stavak 1. CIRE-a);
- predugovor (pri čemu je nesolventna stranka prodavatelj iz predugovora): izvršenje ugovora ne može se stvarno odbiti ako povijest predmeta govori u korist kupca iz predugovora (tj. ako je prodavatelj iz predugovora predao ključeve konkretne imovine kupcu iz predugovora) – članak 106. stavak 1. CIRE-a.

Ako je dužnik dvije godine prije datuma proglašenja nesolventnosti počinio radnje koje su štetne za nesolventnu masu (tj. radnje kojima se umanjuje, ometa, sprečava ili ugrožava zadovoljstvo vjerovnikâ), namirenje je moguće u skladu s odredbama članka 120. i dalje CIRE-a.

7 Koji učinak ima postupak u slučaju nesolventnosti na postupke koje su pokrenuli pojedinačni vjerovnici (izuzev parnica koje su u tijeku)?

Proglašenje nesolventnosti među ostalim dovodi do obustave svih postupaka ili mjera izvršenja koje su pokrenuli vjerovnici u slučaju nesolventnosti, a koji mogu utjecati na nesolventnu masu, te sprečava pokretanje ili vođenje bilo kojeg postupka izvršenja koji pokrenu vjerovnici u slučaju nesolventnosti (članak 88. stavak 1. CIRE-a): primjerice, ako se na primanjima nesolventne stranke provodi ovrha, ona se obustavlja u trenutku proglašenja nesolventnosti.

S druge strane, kad je riječ o nesolventnom dužniku, mjere obustave uklanjaju se u trenutku proglašenja nesolventnosti i nakon okončanja postupka u slučaju nesolventnosti, konačnom raspodjelom ili zbog nedostatne imovine (članak 88. stavak 3. CIRE-a).

Proglašenje nesolventnosti dovodi do toga da sve obveze nesolventne stranke koje ne podliježu suspenzivnom uvjetu odmah dospijevaju na naplatu (članak 91. stavak 1. CIRE-a).

Presuda o proglašenju nesolventnosti dovodi do obustave svih rokova zastare i preskripcije koje dužnik može osporiti tijekom postupka (članak 100. stavak 1. CIRE-a).

8 Koji učinak ima postupak u slučaju nesolventnosti na nastavak parnica koje su bile u tijeku u trenutku pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti?

Nakon proglašenja nesolventnosti svi postupci pokrenuti protiv dužnika koji se odnose na imovinu uključenu u nesolventnu masu mogu se priključiti postupku u slučaju nesolventnosti, kako zahtijeva upravitelj u slučaju nesolventnosti pozivajući se na ekspeditivnost postupka (članak 85. stavak 1. CIRE-a). Upravitelj u slučaju nesolventnosti stoga će biti odgovoran za zastupanje nesolventne stranke u svim postupcima, čak i bez odobrenja suprotstavljene stranke (članak 85. stavak 3. CIRE-a).

9 Koje su glavne značajke sudjelovanja vjerovnika u postupku u slučaju nesolventnosti?

Vjerovnici u slučaju nesolventnosti aktivno sudjeluju u postupku i moraju prijaviti svoje tražbine u roku od 30 dana, odnosno u roku koji je utvrđen u presudi (članak 36. stavak 1. točka (j) i članak 128. stavak 1. CIRE-a).

Vjerovnicima u slučaju nesolventnosti smatraju se svi nositelji financijskih tražbina prema nesolventnoj stranci ili tražbina osiguranih imovinom koja čini dio nesolventne mase, a koje su zasnovane prije datuma proglašenja nesolventnosti.

Od datuma proglašenja nesolventnosti nadalje sve isplate vjerovnicima provode se u kontekstu postupka u slučaju nesolventnosti, čime se osigurava da se u odnosu na nesolventnu masu ne smiju pokretati niti provoditi nikakve mjere izvršenja.

Vjerovnici stoga imaju pravo sudjelovati na sastanku vjerovnika u skladu s člankom 72. stavkom 1. CIRE-a.

Tražbinama se dodjeljuje jedan glas za svaki euro ili njegov dio ako su takve tražbine već priznate konačnom odlukom donesenom u priloženom predmetu kojom se utvrđuju i razvrstavaju tražbine ili u kasnijoj mjeri za utvrđivanje, ili ako je vjerovnik ispunio oba uvjeta iz članka 73. stavka 1. točaka (a) i (b) CIRE-a.

10 Na koji način upravitelj u slučaju nesolventnosti može upotrebljavati imovinu koja čini dio nesolvencijske mase ili raspolagati njome?

Upravitelj u slučaju nesolventnosti može upotrebljavati imovinu iz nesolvencijske mase ili raspolagati njome u skladu s člancima 149., 150., 157. i 158. CIRE-a.

Prodaja imovine koja čini nesolvencijsku masu ključna je transakcija za namirenje tražbina. Odgovornost za nju snosi upravitelj u slučaju nesolventnosti, koji u tom pogledu ima slobodu izbora.

Nakon pravomoćnosti presude u slučaju nesolventnosti te nakon održavanja sastanka vjerovnika na kojem se razmatra izvješće upravitelja u slučaju nesolventnosti, potonji prodaje svu imovinu zaplijenjenu u korist nesolvencijske mase pod uvjetom da se vjerovnici na navedenom sastanku nisu protivili takvoj prodaji (članak 158. stavak 1. CIRE-a).

Vjerovnici sa stvarnopravnim sredstvom osiguranja na imovini koju treba prodati moraju moći izraziti svoje mišljenje o vrsti prodaje i moraju biti upoznati s osnovnom vrijednošću koja je utvrđena te s cijenom predložene prodaje; pod određenim uvjetima mogu predložiti da imovinu kupe oni sami ili treća strana (članak 164. stavci 2. i 3. CIRE-a).

Prihod od prodaje imovine, bez iznosa za svakodnevne troškove, mora se uplatiti na tekući račun upravitelja nesolvencijskom masom, otvoren kod kreditne institucije koju odabere upravitelj u slučaju nesolventnosti (članak 150. stavak 6. i članak 167. stavak 1. CIRE-a).

11 Koje tražbine treba prijaviti u odnosu na dužnikovu nesolvencijsku masu i kako se postupa s tražbinama koje su nastale nakon pokretanja postupka u slučaju nesolventnosti?

1. Postoje tri vrste tražbina u slučaju nesolventnosti:

- i. osigurane i povlaštene tražbine
- ii. tražbine nižeg isplatnog reda
- iii. obične tražbine.

Osigurane tražbine imaju instrumente osiguranja, uključujući pravo prvenstva, i uključuju iznos glavnice i kamate do vrijednosti osigurane imovine (članak 47. stavak 1. CIRE-a). Međutim, određena jamstva uklanjaju se proglašenjem nesolventnosti. Nositelji takvih jamstava gube svoj status osiguranih vjerovnika (članak 97. CIRE-a).

Povlaštene tražbine osigurane su općim pravima prvenstva nad imovinom koja čini dio nesolvencijske mase, a može biti pokretna i nepokretna (članak 47. stavak 4. točka (a) CIRE-a).

Tražbine nižeg isplatnog reda su tražbine navedene u članku 48. CIRE-a, „osim ako su osigurane općim ili posebnim pravima prvenstva ili pravnim hipotekama koji ne istječu nakon proglašenja nesolventnosti” (članak 47. stavak 4. točka (b) CIRE-a).

Sve druge tražbine nazivaju se običnim tražbinama (članak 47. stavak 4. točka (c) CIRE-a).

12 Kojim su pravilima uređeni prijavljivanje, provjera i priznavanje

tražbina?

Vjerovnici u slučaju nesolventnosti, uključujući ured javnog tužitelja, moraju – u roku koji je utvrđen u presudi u slučaju nesolventnosti – dostaviti zahtjev za utvrđivanje njihovih tražbina. Takvim se zahtjevima mora priložiti sva prateća dokumentacija vjerovnika (članak 128. stavak 1. CIRE-a).

Pravila koja se odnose na prijavljivanje, provjeru i priznavanje tražbina utvrđena su u člancima od 128. do 140. CIRE-a.

13 Kojim je pravilima uređena raspodjela sredstava? Kako se razvrstavaju tražbine i prava vjerovnika?

Pravilima koja se primjenjuju na isplatu vjerovnika predviđene su razlike u postupanju ovisno o tome jesu li tražbine osigurane, povlaštene, obične ili nižeg isplatnog reda, u skladu s člancima od 172. do 184. CIRE-a.

Tim su odredbama isto tako predviđeni: mogućnost da isplata duga prema trećoj strani podliježe subrogaciji i mehanizmi koji se primjenjuju u slučaju solidarne odgovornosti dužnika.

14 Koji su uvjeti i učinci okončanja postupka u slučaju nesolventnosti (posebno u slučaju stečajne nagodbe)?

Postupak u slučaju nesolventnosti može se okončati:

- nakon konačne raspodjele
- nakon presude kojom je odobren nesolvencijski plan
- na zahtjev dužnika (pod uvjetom da više nije nesolventan) – članak 231. CIRE-a
- ako upravitelj u slučaju nesolventnosti zaključi da nesolvencijska masa nije dovoljna za namirenje dugova – članak 232. CIRE-a.

Nakon zaključenja postupka u slučaju nesolventnosti ukidaju se svi učinci koji proizlaze iz proglašenja nesolventnosti, a dužnik ponovno stječe pravo raspolaganja svojom imovinom, koju može prodati ili darovati. Tad može slobodno upravljati svojim poslovanjem i imovinom (članak 233. stavak 1. CIRE-a).

Što je još važnije, vjerovnici u slučaju nesolventnosti mogu bez ograničenja ostvarivati svoja prava u odnosu na dužnika, osim onih koja su utvrđena u nesolvencijskom planu ili planu isplate.

Uvjeti i učinci okončanja postupka u slučaju nesolventnosti utvrđeni su u člancima od 231. do 234. CIRE-a.

15 Koja su prava vjerovnika nakon okončanja postupka u slučaju nesolventnosti?

U načelu, nakon okončanja postupka vjerovnici u slučaju nesolventnosti mogu ostvariti svoja prava protiv dužnika bez ikakvih ograničenja, osim onih utvrđenih u potencijalnom nesolvencijskom planu i planu isplate te u članku 242. stavku 1. CIRE-a.

Kako bi ostvarili svoja prava, izvršna isprava sastoji se od presude o odobrenju plana isplate i presude o utvrđivanju tražbine ili, ako je primjenjivo, odluke donesene u kasnijoj tužbi zbog utvrđivanja, zajedno s presudom o odobrenju nesolvencijskog plana.

U članku 242. stavku 1. CIRE-a navodi se da, kad je riječ o oslobođenju fizičke osobe od njezinih obveza, protiv imovine dužnika koja je namijenjena namirenju tražbina u slučaju nesolventnosti tijekom razdoblja dodjele nisu dopuštene mjere izvršenja.

16 Tko treba snositi troškove nastale tijekom postupka u slučaju

nesolventnosti?

Troškovi i izdaci postupka u slučaju nesolventnosti smatraju se dugovima nesolventne mase (članak 51. CIRE-a).

Prije isplate bilo kakvih tražbina u slučaju nesolventnosti upravitelj u slučaju nesolventnosti mora odbiti od nesolventne mase svu imovinu ili prava potrebna za plaćanje troškova i izdataka postupka, uključujući one koji se očekuju prije okončanja postupka.

Plaćanje troškova i izdataka postupka dodjeljuje se u skladu s člankom 172. CIRE-a.

Kad je riječ o oslobodenju fizičke osobe od obveza, povjerenik će tijekom razdoblja dodjele na kraju svake godine primljene iznose prvo upotrijebiti za plaćanje troškova i izdataka postupka u skladu s člankom 241. CIRE-a.

17 Koja su pravila koja se odnose na ništavost, pobojnost i nemogućnost izvršenja pravnih radnji štetnih za vjerovnike?

Člancima od 120. do 127. CIRE-a predviđa se mogućnost poništenja radnji koje su štetne za kolektivne interese vjerovnika (radnje kojima se umanjuje, ometa, sprečava ili ugrožava zadovoljstvo vjerovnikâ), pod uvjetom da su nastupile okolnosti navedene u tim člancima.

Primjenjivi propisi

[Zakon o nesolventnosti i oporavku poduzeća \(CIRE\)](#)

[Uredba \(EU\) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti](#)

[Zakon o parničnom postupku \(Código de Processo Civil\)](#)

Upozorenje: Sadržaj ovog dokumenta s informacijama nije obvezujući za kontaktnu točku ni sudove te se njime ne isključuje potreba uvida u važeće propise ili njihove izmjene. Prethodno navedenim odredbama CIRE-a uzima se u obzir verzija Uredbe sa zakonskom snagom br. 53/2004 od 18. ožujka 2004. do revizije donesene Uredbom sa zakonskom snagom br. 57/2022 od 25. kolovoza 2022. i uključujući tu reviziju.

■ Posljednji put ažurirano: 02/07/2025

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.